

زیست‌شناسی (۲)

دیبرستان روزبه ۲
اردی نوروزی ۱۳۹۹

موضوع: پاسخ تشریحی فصل ۶ (میتوز)
پایه یازدهم / ۶

نام:

نام خانوادگی:

۱- گزینه ۲:

بعضی از جانداران کروموزوم زیادی دارند، تعداد کروموزومهای جانداران مختلف از ۲ تا بیش از ۱۰۰۰ عدد متغیر است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): برای مثال در انسان نوع کروموزوم جنسی در نر و ماده متفاوت است. در یافته‌های مردان کروموزوم جنسی Y دارند ولی زنان ندارند.

گزینه (۲): همواره این گونه نیست مثال در یاخته‌های پیکری انسان و درخت زیتون ۴۶ کروموزوم وجود دارد.

گزینه (۴): دسته‌ای از سلول‌های بدن مانند گوچه‌های قرمz اصلاً هسته و کروموزوم ندارند یا سلول‌های ماهیچه مخطط برای مثال به دلیل چندین هسته‌ای بودن دارای تعداد بیشتری کروموزوم درون سلول خود هستند.

۲- گزینه ۱:

م ضاعف شدن کروموزوم‌ها (یعنی همانند سازی DNA) در مرحله S ایترفاز و قبل از پروفاز صورت می‌گیرد. ولی سایر موارد در مورد هیدر درست هستند.

۳- گزینه ۲:

سلول تخم تقسیم میتوز انجام می‌دهد. با توجه به شکل مقابل سلول در مراحل آنافاز میتوز و تلوفاز میتوز، کروموزوم‌های تک کروماتیدی دارد و تعداد کروموزوم‌ها با کروماتیدها، برابرند ولی در متاباز و پروفاز، کروموزوم‌ها مضاعف هستند (یعنی هر کروموزوم دو کروماتیدی است) و تعداد کروماتیدها دو برابر تعداد کروموزوم‌ها می‌باشد.

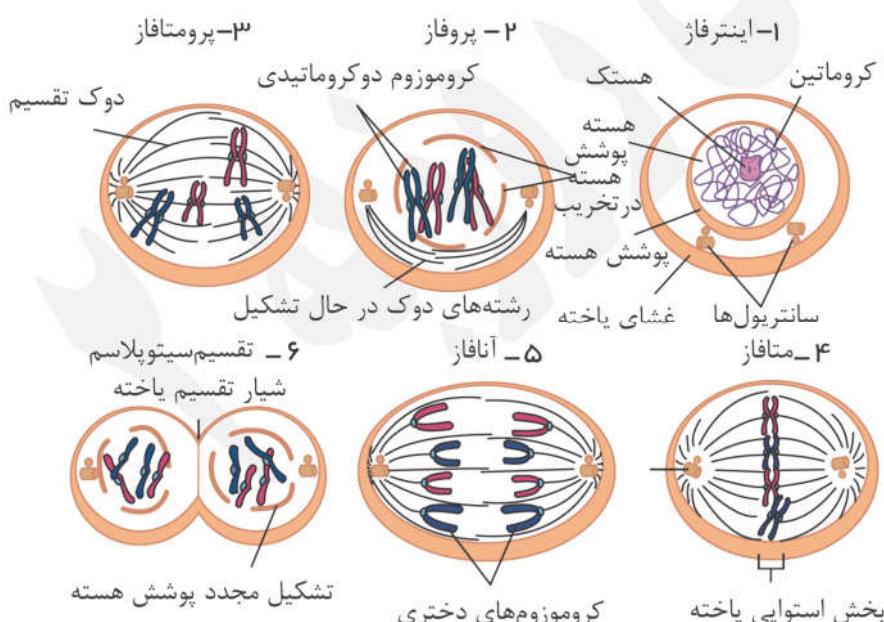
بررسی گزینه‌ها:

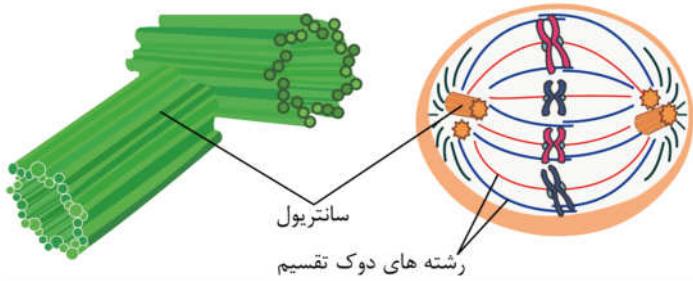
گزینه (۱): در آنافاز میتوز، کروموزوم‌ها تک کروماتیدی‌اند و تعداد کروموزوم‌ها با کروماتیدها برابر است ولی غشای هسته وجود ندارد.

گزینه (۲): کروموزوم‌های مضاعف در متاباز میتوز در سطح استوایی قرار دارند و در این مرحله تعداد کروموزوم‌ها با کروماتیدها برابر نیست.

گزینه (۳): در پرومتاباز، غشای هسته شروع به تجزیه شدن می‌کند و در پروفاز دو جفت سانتریول شروع به دور شدن می‌کنند ولی هنوز در دو قطب سلول قرار ندارند.

گزینه (۴): در تلوفاز‌ها پیچیدگی‌ها و تاییدگی‌های کروموزوم باز می‌شوند و کروموزوم‌ها در این مرحله تک کروماتیدی‌اند و تعداد کروموزوم با کروماتید برابر است.

۴- گزینه ۱: هیچ کدام از این موارد صحیح نیستند. بررسی گزینه‌ها:
الف: گروهی از رشته‌های دوک به سانتریول کروموزوم‌ها متصل شده‌اند نه همه آن‌ها.

ب: رشته‌های دوک از یک انثا نزدیک سانتریول هستند اما به سانتریول متصل نیستند و بعضی از سلول‌ها مانند سلول‌های گیاهی سانتریول ندارند اما دوک تشکیل می‌شود.

ج: هر یک از رشته‌های دوک از یک لوله توخالی از جنس پروتئین به نام میکروتوبول ساخته شده است.

۵- گزینه ۱: در مراحل تقسیم میتوز سلول گیاه زیتون، کروموزوم‌ها در مرحله پروفاز قابل رؤیت می‌شوند و در مرحله آنافاز و متافاز هم قابل رؤیت هستند. در مرحله آنافاز از آن جا که کروماتیدهای خواهری از هم جدا می‌شوند، تعداد کروموزوم‌ها با کروماتیدها برابر است.

در حالی که در مرحله پروفاز و متافاز تعداد کروماتیدها دو برابر کروموزوم‌هاست چون کروموزوم‌ها با دو کروماتیدی‌اند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۲): در مرحله پرمتاباز، سانتریول کروموزوم‌ها به رشته‌های دوک متصل می‌شوند. در این مرحله پوشش هسته تجزیه می‌شود و ۴۶ کروموزوم در هسته قرار ندارند. بلکه در سیتوپلاسم یاخته رها می‌شوند.

گزینه (۳): زیتون، گیاهی نهاندانه است. پس سانتریول ندارد.

گزینه (۴): برای سلول‌های گیاهی کمریندی از جنس پروتئین دخالت ندارد. در یاخته‌های گیاهی، حلقه انقباضی تشکیل نمی‌شود.

۶- گزینه ۴: مگس میوه از حشرات است و در چرخه سلولی، سانتریول‌ها در ایترفاز همانند سازی کرده و مضاعف می‌شوند و در پروفاز، از همیگر دور شده و تقسیم می‌گردند. اما بقیه موارد درباره سلول جانوری درست هستند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): در مرحله S کروماتیدها هنوز به حداقل فشرده‌گی خودشان نرسیده‌اند و در متافاز به حداقل فشرده‌گی خود می‌رسند.

گزینه (۲): مگس میوه از جانوران است و در جانوران سلول‌ها قادر دیواره‌اند و سیتوکینز با تشکیل کمریند پروتئینی انجام می‌شود.

گزینه (۳): در مرحله آنافاز رشته‌های دوک کوتاه شده و کروماتیدها به سمت قطبین سلول منتقل می‌شوند.

۷- گزینه ۱: در مرحله آنافاز میتوز، دو کروماتید خواهری هر کروموزوم از محل سانتریول از یکدیگر جدا می‌شوند کروموزوم‌های حاصله همگی تک کروماتیدی‌اند.

سلول‌های یوکاریوتی درون هسته یک یا چند هستک دارند (رد گزینه ۴)

فقط سلول‌های جانوری و سلول‌های قادر دیواره برای تقسیم سیتوپلاسم کمریند پروتئینی تشکیل می‌دهند. (رد گزینه ۳)

در بعضی موارد سلول‌های حاصل از میتوز سلول مادر نیمی از سیتوپلاسم سلول مادر را دریافت نمی‌کنند، به طور مثال سلول‌های حاصل از میتوز تخم اصلی گیاهان نهاندانه (رد گزینه ۲)

۸- گزینه ۳:

بررسی موارد:

جمله (الف): نادرست - رشته‌های دوک در سیتوپلاسم هستند.

جمله (ب): نادرست - چون همانندسازی DNA در ایترفاز صورت می‌گیرد، نه در آغاز پروفاز I.

جمله (ج): نادرست - در گیاهان بدین صورت نیست. لذا جمله «ج» هم نادرست است.

جمله (د): نادرست - پوشش هسته در پروفاز I ناپدید می‌شود.

۹- گزینه ۱: در متافاز دو کروماتید هر کروموزوم حداکثر فشردگی را پیدا می کنند.

بررسی سایر گزینه ها:

گزینه ۲): در آنفاز میتوز و آنفاز میوز II کروموزوم های همتا از یکدیگر جدا شوند. می شوند.

گزینه ۳): در سلول های چند هسته ای، مرحله سیتوکینز رخ نمی دهد.

گزینه ۴): در تلوفارز، پوشش هسته دوباره شکل می گیرد.

۱۰- گزینه ۳: سلول هایی با تعداد مجموعه های کروموزومی فرد (عدد کروموزومی فرد) توانایی میوز ندارند، پس سلول $4n = 12$ در مقایسه با سلول $3n = 12$ هم توانایی تقسیم میتوز و هم توانایی تقسیم میوز دارد، در حالی که سلول $3n = 12$ تنها توانایی تقسیم میتوز دارد.

بررسی سایر گزینه ها:

گزینه ۱): در سلول $n = 12$ ، $4n = 3$ ، $3n = 12$ است. بنابراین تنوع کروموزومی در $3n = 12$ بیشتر است.

گزینه ۲): هر کروموزوم دارای یک سانترومر است پس تعداد سانترومر هر دو برابر است.

گزینه ۴): هم سلول $4n$ و هم سلول $3n$ پلی پلوئید یا چند لاد اند.

۱۱- گزینه ۳: در پسر مبتلا به نشانگان داون پدیده هی با هم ماندن کروموزوم ها رخ نداده است بلکه پدیده هی با هم ماندن کروموزوم ها در مراحل گامت سازی در والدین این فرد رخ داده است. (رد گزینه ۱)

در بدن انسان، سلول هایی مانند گلبول های قرمز بالغ فاقد هسته اند و در نتیجه این سلول ها نه کروموزوم غیر جنسی و نه کروموزوم جنسی (x,y) دارند. (رد گزینه های ۲ و ۴)

همچنین سلول هایی مانند ماهیچه های اسکلتی دارای چندین هسته اند پس از همه کروموزوم ها چندین نسخه دارند پس در بدن یک پسرچه می توان سلولی با بیش از یک کروموزوم X را یافت (تایید گزینه ۳)

۱۲- گزینه ۳: در همه متافاز های رشته های دوک به کروموزوم های دو کروماتیدی متصل می شوند.

بررسی سایر گزینه ها:

گزینه ۱): در گیاهان، گامت نتایج هی تقسیم میتوز است و در تلوفارز میتوز، کروموزوم ها تک کروماتیدی هستند.

گزینه ۲): در پروفاز تمام تقسیم های یولیو کاریوتی (میتوز و میوز) رشته های دوک شکل می گیرند.

گزینه ۴): در آنفاز میتوز و آنفاز میوز II، کروماتیدی خواهی از هم جدا می شوند، اما در آنفاز I، کروموزوم های خواهی از هم جدا می شوند.

۱۳- گزینه ۳: فقط جمله «ب» درست است.

در متافاز میتوز و متافاز میوز I و II رشته های دوک به کروموزوم های دو کروماتیدی متصل می شوند.

بررسی سایر موارد:

مورد الف) سانتریول ها در سلول های گیاهان نهان دانه و بازدانگان وجود ندارند.

مورد ب) در آنفاز میوز I کروموزوم های همتا از یکدیگر جدا می شوند.

مورد ت) در تلوفارز میوز I کروموزوم ها دو کروماتیدی هستند.

پس جملات الف، پ و ت نادرست هستند.

۱۴- گزینه ۱: فقط مورد «د» صحیح است.

کاریوتیپ، تصویری از کروموزوم ها با حداکثر فشردگی است. (در حال تقسیم) که در آن کروموزوم ها بر حسب اندازه و شکل ردیف شده اند.

گویچه قرمز فاقد هسته است و در نتیجه کروموزوم های هسته ای در آن یافت نمی شوند. اسپرم و تخمک تقسیم نمی شوند. یاخته پادتن ساز توانایی تقسیم ندارند.

لنفوسيت های B در برخورد با آنتی زن به یاخته پادتن ساز و B خاطره تقسیم می شوند.

بررسی گزینه‌ها:

گزینه (۱): غلط، در تقسیم سلول زاینده‌ی گامت در زنبور عسل نر سلول‌های حاصل دو سلول‌اند که با تقسیم میتوz به وجود آمده‌اند. زنبور عسل نر، تک لاد (هاپلوبیت) است. و با میتوz گامت ایجاد می‌کند بنابراین به ازای هر یک از سلول‌های زاینده گامت جانوری، دو اسپرم ایجاد می‌شود.

گزینه (۲): غلط، در زنبور عسل نر در نتیجه‌ی تقسیم هر سلول زاینده (میتوz) دو عدد گامت (فقط یک نوع گامت) به وجود می‌آید ولی سیتوکینز مساوی انجام می‌شود.

گزینه (۳): درست، اگر در تقسیم سلول زاینده، سیتوکینز نامساوی رخ ندهد، قطعاً سلول زاینده‌ی اسپرم است و نمی‌تواند بکرزایی انجام دهد.

گزینه (۴): غلط، سلول ۳۱۱ قادر به تقسیم میوز نمی‌باشد.

۱۶- گزینه ۴: قبل از تقسیم هر سلولی، کروموزوم‌های خود را همانندسازی می‌کند، منظور از سلول‌های یوکاریوتی، سلول جاندارانی به غیر از باکتری‌ها است.

بررسی گزینه‌ها:

گزینه (۱): در بعضی یوکاریوت‌ها مانند گیاهان، گامت‌ها محصول تقسیم میتوz هستند. در زنبور عسل نر نیز اسپرم‌ها با تقسیم میتوz ایجاد می‌شوند.

گزینه (۲): اولاً که تولیدمثل فقط لقادح گامت‌ها نیست و تقسیم سلول تخم و... نیز جزء تولیدمثل محسوب می‌شوند، ثانیاً گامت‌ها نیز می‌توانند محصول میتوz باشند. مانند گامت‌های گیاهان و اسپرم زنبور عسل نر!

گزینه (۳): در بکرزایی فقط یک والد شرکت دارد اما تولیدمثل جنسی است.

۱۷- گزینه ۲: پوشش هسته در مرحله پرمتافاز تجربه و ناپدید می‌شود اما ماده ژنتیک در این مرحله به شکل کروموزوم است.
بررسی موارد در سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): کروموزوم‌ها در مرحله متافاز به رشته‌های دوک اتصال یافته‌اند (زیرا این اتصال در مرحله پرمتافاز انجام شده است) و حداقل فشردگی کروموزوم‌ها را در مرحله متافاز مشاهده می‌کنیم.

گزینه (۳): منظور تلوفاز میتوz است.

گزینه (۴): منظور آنافاز میتوz است.

۱۸- گزینه ۴: در آنافاز میوز II با شروع کوتاه شدن رشته‌های دوک، کروماتیدهای خواهری از هم جدا می‌شوند و پس از آن نیز با ادامه‌ی کوتاه شدن رشته‌های دوک، کروماتیدها به سوی قطبین سلول کشیده می‌شوند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): پس از تشکیل پوشش هسته و پایان میوز I، در فاصله‌ی بین دو تقسیم میوز، سانتریول‌ها مضاعف می‌شوند.

گزینه (۲): تشکیل رشته‌های دوک همزمان با ناپدید شدن پوشش هسته است.

گزینه (۳): تراکدها پس از تشکیل، به یانه‌ی سلول هدایت می‌شوند.

۱۹- گزینه ۲: در آنافاز میوز I کروموزوم‌های همتا از یکدیگر جدا می‌شوند، تعداد کروموزوم‌ها در مرحله آنافاز میوز I با تعداد کروموزوم‌های سلول در ابتدای تقسیم برابر است.

۲۰- گزینه ۴: سانتریول‌ها در مرحله G_1 یا بین میوز I و II مضاعف می‌شوند که بعد از آن پروفاز I یا پروفاز II رخ می‌دهد و در پروفاز نیز غشای هسته شروع به تجزیه شدن می‌کند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): در پروفاز I غشای هسته تجزیه می‌شود و جدا شدن کروموزوم‌های همتا در آنافاز I ره می‌دهد.

گزینه (۲): کروماتیدهای خواهری در آنافاز II جدا می‌شوند و تقسیم سیتوپلاسم پس از تلوفاراز II انجام می‌شود.

گزینه (۳): کروموزوم‌های مضاعف شده در تلوفاراز I در دو قطب سلول تجمع می‌یابند. رشته‌های دوک پس از سیتوکینز (در بی شتر جانداران) در پروفاز II تشکیل می‌شود.

۲۱- گزینه ۴:

(۱) مردان دارای دو کروموزوم جنسی یکی X و دیگری Y هستند. کروموزوم X از کروموزوم شماره ۲۲ بزرگ‌تر است.

(۲) در عده‌ای از کروموزوم‌ها، سانترومر در بخش میانی کروموزوم نیست.

(۳) گویجه‌های قرمز، ماده و راشی (هسته) ندارند. این یاخته‌ها تقسیم نمی‌شوند.

(۴) در بدن یک انسان بالغ یاخته‌های پیکری حاوی دو مجموعه کروموزومی هستند. همچنین با تقسیم میوز، یاخته‌هایی با یک مجموعه کروموزومی مثلاً گامت‌ها نیز به وجود می‌آیند.

۲۲- گزینه ۱:

(۱) هر کروماتید، یک مولکول DNA دارد، بنابراین به علت وجود ۹۲ مولکول DNA ۹۲ کروماتید وجود دارد. پس نتیجه می‌گیریم که کروموزوم‌ها مضاعف هستند. این یاخته دارای ۴۶ کروموزوم دو کروماتید است. بنابراین از مرحله S گذشته است و قطعاً نقطه وارسی اویل که مربوط به G_1 را گذرانده است.

(۲) کروموزوم‌ها در تقسیم میتوز قابل مشاهده هستند. اما این یاخته می‌تواند در مرحله G_2 نیز باشد. اما در مرحله G_2 کروموزوم‌ها یا میکروسکوپ نوری قابل رویت نیستند.

(۳) در همه یاخته‌های هسته‌دار، تعداد مولکول DNA با تعداد کروماتید برابر است. چون هر کروماتید از یک مولکول DNA تشکیل شده است.

(۴) در مرحله پرومیتوز، متافاز و آنافاز، کروموزوم‌ها به رشته دوک متصل هستند. اما این یاخته در مرحله G_2 و پروفاز نیز دارای ۹۲ مولکول دna است.

۲۳- گزینه ۲: ترتیب انجام موارد مطرح شده چنین است.

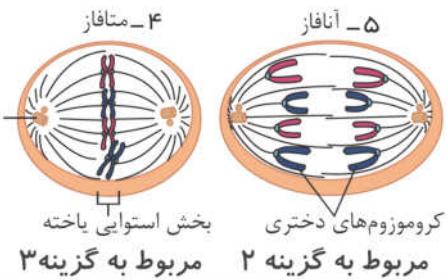
(۱) حرکت سانتریول‌ها به قطبین یاخته در مرحله پروفاز.

(۲) تماس کروموزوم‌ها با مایع میان یاخته‌ای در مرحله پرمیتوز.

(۳) حداقل شدن فشردگی کروموزوم‌ها در مرحله متافاز.

(۴) دو برابر شدن تعداد سانترومرهای یاخته در مرحله آنافاز زیرا یک کروموزوم دو کرماتیدی با یک سانترومر تبدیل شود به دو کروموزوم تک کروماتیدی.

۲۴- گزینهٔ ۴:

۱) در مرحله پرومیتافاز، گروهی از رشته‌های دوک به دلیل تخریب پوشش هسته به سانترومر کروموزوم‌ها متصل می‌شوند.

۲) در مرحله پسین‌چهر (آنافاز) گروهی از رشته‌های دوک در قطبین یاخته دیده می‌شوند. چون عده‌ای از آنها تا میانه یاخته کشیده شده‌اند.

۳) در مرحله پس‌چهر (متافاز) گروهی از رشته‌های دوک به سانترومر کروموزوم‌ها متصل نیستند.

۴) در مرحله واپسین‌چهر (تلوفاز) در تلوغاز (واپسین‌چهر) رشته‌های دوک تخریب شده و کروموزوم‌ها شروع به باز شدن می‌کنند.

۲۵- گزینهٔ ۱:

۱) نقطه وارسی دوم در مرحله G_2 قرار دارد که قبل از آغاز تشکیل رشته‌های دوک یعنی قبل از مرحله پروفاز است. همچنین جدا شدن کروماتیدهای خواهی در مرحله آنافاز و پس از تجزیه پروتئین اتصالی در ناحیه سانترومر صورت می‌گیرد.

۲) همانندسازی سانتریول در مرحله ایترفاز یعنی قبل از پروفاز اتفاق می‌افتد. اما ایجاد حداقل فشرده‌گی کروموزوم‌ها مربوط به متافاز است یعنی قبل از آنافاز.

۳) تجزیه شبکه آندوپلاسمی به قطعات کوچک‌تر در مرحله پرمیتافاز انجام می‌شود یعنی پس از شکل‌گیری رشته‌های دوک. اتصال رشته‌های دوک به سانترومر در مرحله پرمیتافاز صورت می‌گیرد یعنی قبل از تجزیه پروتئین‌های اتصالی در ناحیه سانترومر

۴) تجزیه پوشش هسته در مرحله پرمیتافاز و تخریب رشته‌های دوک در مرحله تلوغاز انجام می‌شود.

۲۶- گزینهٔ ۱: در مراحل پرمیتافاز، متافاز و آنافاز پوشش هسته مشاهده نمی‌شود.

۱) در هر سه مرحله، کروموزوم‌ها فشرده و ضخیم هستند.

۲) در پرمیتافاز و متافاز، تعداد سانترومر نصف تعداد کروماتیدها است.

۳) حرکت سانتریول‌ها مربوط به مرحله پروفاز است. در مراحل بعدی سانتریول‌ها مستقر شده و در قطبین قرار دارند. از طرف دیگر سانتریول در یاخته‌های جانوری وجود دارد.

۴) سانتریول در یاخته‌های جانوری وجود دارد.

در بعضی از یاخته‌ها در دو قطب یاخته، سانتریول دیده نمی‌شود. (برای مثال در یاخته گیاهی در نهاندگان و بازدانگان)

۲۷- گزینهٔ ۳:

۱) قبل از مرحله پس‌چهر (متافاز) (نه طی مرحله پس‌چهر) یعنی در مرحله پرمیتافاز، رشته‌های دوک به سانترومرها اتصال یافته‌اند. در مرحله متافاز، طول فام تن (کروموزوم) به حداقل خود می‌رسد.

۲) در مرحله واپسین‌چهر (تلوفاز) دو هسته با ماده ژنتیک مشابه ایجاد می‌شود. اما قبل از آن کروموزوم‌ها کوتاه و فشرده شده‌اند و در این مرحله کروموزوم‌ها شروع می‌کنند فشرده‌گی خود را کم کنند.

۳) در مرحله پسین‌چهر (آنافاز) پروتئین‌های اتصالی در ناحیه سانترومرها تجزیه می‌شوند. و پس از جدا شدن کروماتیدها در همین مرحله، هر کروموزوم از یک فامینک (کروماتید) تشکیل شده است.

۴) پوشش هسته طی مرحله پرمیتافاز، تجزیه می‌شود. حرکت سانتریول‌ها به قطبین و تشکیل رشته‌های دوک طی پروفاز انجام می‌شود.

۲۸- گزینهٔ ۱:

۱) یاخته‌ایی که به طور موقت یا دائمی تقسیم نمی‌شوند، معمولاً نه همواره، در مرحله G_4 یعنی G_0 متوافق می‌شوند.

۲) در مرحله G_4 ، نقطه وارسی وجود دارد که فراهم بودن عوامل نیاز برای تقسیم یاخته را کنترل می‌کند. اگر این عوامل فراهم نباشند، نقطه وارسی G_2 ، اجازه عبور یاخته از این مرحله را نمی‌دهد.

۳) در مرحله G_3 یعنی سیتوکینز، شیار تقسیم سیتوپلاسم، توسط رشته‌های اکتین و میوزین تشکیل می‌شود.

۴) مرحله G_2 ، مرحله پرمیتافاز است که بالاصله پس از تشکیل دوک تقسیم آغاز می‌شود.

-۲۹ : گزینه ۴

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): پرتوهای فرابنفس عامل برخی سرطان‌ها هستند.

گزینه (۲):

۱. علت اصلی سرطان بعضی تغییرات در ماده ژنتیکی یاخته است. (نه علت همه سرطان‌ها).

۲. در ایجاد سرطان، ژن‌ها نقش دارند. خارج از کتاب هم برخی سرطان‌ها در اثر کمبود برخی یون‌ها ایجاد می‌شود که ربطی به ژن ندارد.

گزینه (۳): برخی از روش‌های درمان سرطان، مثلاً شیمی درمانی به پیاز مو آسیب می‌رساند.

گزینه (۴): یاخته‌های سرطانی، همراه با جریان خون یا به ویژه لنف به نواحی دیگر بدن می‌روند.

-۳۰ : گزینه ۲

بررسی گزینه‌ها:

گزینه (۱): این یاخته، ۶ مولکول DNA در کروموزوم‌های خود دارد.

گزینه (۲): عدد کروموزومی یاخته، $2n = 6$ است و دارای کروموزوم‌های همتا است. بنابراین دیپلوبloid است. دو مجموعه کروموزوم دارد و در هر مجموعه ۳ کروموزوم غیرهمتا دارد.

گزینه (۳) این یاخته، دو مجموعه کروموزومی دارد.

گزینه (۴): چون کروموزوم‌ها تک کروماتیدی‌اند، بنابراین ممکن نیست سلول در مرحله پرماتافاز باشد. رشته‌های دوک نیز در یاخته دیده نمی‌شود.